

Yedek subay ve askerî memurlar hakkındaki 1076 sayılı kanunun 3, 9 ve 17 nci maddelerinin tadiline dair kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilânı : 13/VII/1939 - Sayı : 4257)

No.
3701

Kabul tarihi
6 - VII - 1939

BİRİNCİ MADDE — 1076 numaralı kanunun 3 ncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Madde 3 — Her sene yapılan son yoklama neticesinde sağlam veya sakat asker edilenlerden tam devreli lise ve muadilleri ile yüksek derecedeki meslek mektepleri, yüksek deniz ticaret mektebi ve muadili mekteplerden ve üniversiteden mezun olanlar 8 nci maddedeki şartları haiz oldukları halde yedek subay yetiştirilmek üzere tahsilleri nevine ve kabiliyetlerine ve Millî Müdafaa vekâletince takdir edilecek ihtiyaca göre muhtelif sınıflara ayrılırlar ve bunlar okullarda askerlik dersi ve kampı görüp görmediklerine göre aşağıdaki cedvelde yazılı müddetlerle talim ve tahsile tâbi tutulurlar. Cedvelde gösterilen hizmet müddetleri mezun oldukları okullardan aldıkları diplomalara göredir.

Okul diplomaları	Kıtada sefain- de talim müddeti Ay	Mekteb, sefain ve müessesede tah- sil müddeti Ay	Asteğmenlik hizmet müd- deti Ay	Yekûn Ay
Bütün tahsilini yabancı illerde yaparak oralarda askerlik dersi görmeyen yüksek okul mezunları	6	6	6	18
Bütün tahsilini yabancı illerde yaparak oralarda askerlik dersi gören yüksek okul mezunları	3	6	6	15
Türkiyede orta okul veya muadili diplomasını aldıktan sonra tahsillerini yabancı illerde, askerlik dersi görerek, tamamlayan yüksek okul mezunları	2	6	6	14
Türkiyede lise veya muadili diplomasını aldıktan sonra tahsillerini yabancı illerde askerlik dersi görerek tamamlayan yüksek okul mezunları	1	6	6	13
Yabancı lise ve orta okullarla muadili okul mezunlarından, askerlik dersi görerek, Türkiyeye gelenler, buldukları yerdeki liselerden birinin kampına iştirak ettirilir ve imtihan				

Okul diplomaları	Kıtada sefain- de talim müddeti Ay	Mekteb, sefain ve müessesede tah- sil müddeti Ay	Asteğmenlik hizmet müd- deti Ay	Yekûn Ay
------------------	---	---	--	-------------

sonundaki muvaffakiyetleri derecesine göre kendilerine askerî ehliyet veya askerliğe hazırlık derecesini gösterir bir vesika verilir.

Yedek subay yetişecek kadar tahsili olub da yalnız orta okul veya muadillerinden diploması bulunanlar.

Lise ve muadili okullardan diploması almış olanlar

Üniversite ile yüksek okullardan diploma almış olanlar ve yahud lise mezunlarıyla yüksek okul ve Üniversite müdavimlerinden (C) brevesi alanlar

4	6	6	16
2	6	6	14
0	6	6	12

İşbu vesikanın bahşettiği haktan istifade eder.

Bunlardan, cedvel mucibince kıta hizmetini yapan ve ikmal eden veya yüksek okullarda askerlik dersini ve kampını gördüğü diplomasından anlaşılın tabib, veterinerler kâmilin; kimyager, eczacı ve diştabiblerinin en liyakatlılarından ihtiyaca göre Millî Müdafaa vekâletince lüzum görülecek mikdarı tercihan kendi tatbikat mekteplerine ve lüzumunda askerî sıhhî müesseselere ve makine mühendisleriyle sınaî kimyagerlerden lüzumlu mikdarı askerî fabrikalara ve diştabibi, eczacı ve kimyagerlerle mühendislerden ihtiyaçtan fazlası ile diğerleri tefrik edildik-zacı ve kimyagerlerle mühendislerden ihtiyaçtan fazlası ile diğerleri tefrik edildikleri sınıfların yedek subay mektebine sevk ve buarlarda altı aylık bir hizmet ve tahsile tâbi tutulurlar.

Bunlardan tabib, kimyager, eczacı, diştabibi, ve veterinerler kendi tatbikat mekteplerinde veya sıhhî müesseselerinde altı aylık bir tahsil ve hizmete tâbi tutulurlar. ve bu tahsilin nihayetinde asteğmen nasbedilirler.

Bu müddet zarfında bunlara idare, ilbas ve maaş hususunda harb okulu talebesi, Yüksek deniz ticaret mektebinden çıkanlara dahi deniz talebesi gibi muamele yapılır.

İşbu altı aylık müddet nihayetinde iktidar ve liyakatsizlikleri anlaşılınları Askerlik kanununun 34 neü maddesindeki şartları haiz olsalar dahi, sınıflarının muvazzaflık hizmetlerine aid müddetleri Askerlik kanununun 5 neü maddesine göre tamamlamak üzere çavuş rütbesile sınıfları kıtaat ve müesseselerine gönderilirler. Bunların kıtada ve mektebde geçen müddetleri askerlik hizmetinden mahsub edilir, fakat ellerindeki diploma müddetleri nazarı dikkate alınmaz.

İktidar ve liyakatleri tasdik kılınanlar, yedek asteğmen nasbedilirler ve sınıfları takım komutanlığında (kıtası bulunmayanlar sınıf ve mesleklerine aid işlerde), hava yedek subayları hava mektebinde altı ay daha hizmet görürler. Bu müddeti muvaffakiyetle bitirenler muvazzaf asteğmenler hakkındaki şerait dairesinde teğmen nasbolunurlar. Muvaffakiyet gösteremeyenler üç ay daha istihdam olunarak yetiştirilirler ve liyakat gösterenler teğmenlikle, gösteremeyenler asteğmenlikle terhis olunurlar.

Bunlardan muvazzaf sınıfa nakletmek isteyenlerden talimatnamesinde yazılı şartları haiz ve diğer vekâletlerde kanunen mecbur ve müteahhid olduğu hizmeti ifa ve ikmal etmiş bulunanların ihtiyaç halinde muvazzaf sınıfa nakilleri icra ve harb okulunda tahsilleri ikmal ettirilir.

Yalnız yedek subay olarak hizmete devam etmek isteyenlerin Millî müdafaa vekâletince lüzum görülürse 14 ncü maddenin 2 nci fıkrasında yazıldığı veçhile iki devre müddeti kadar hizmetlerinin devamına müsaade edilir. Bu fazla müddetler hazarda devrei talimiyelerdeki müddetlere sayılır.

Yedek subaylığa bidayetden ayrılanlar Askerlik kanununun 34 ncü maddesindeki kısa hizmeti icab ettiren şartları haiz olsalar çahi işbu kanunun ahkâmına tâbi tutulurlar.

• Askerî lise mezunlarından yabancı memleketlerde askerî yüksek mühendis ve mühendis yetştirilmek üzere seçilenler iki ay müddetle hazırlık kıtasında hizmet ettikten ve sınıflarile alâkadar askerî fabrikalar veya sair müesseselerde altı ay çalıştıktan sonra liyakat ve kifayeti tasdik edilenler tahsil görecekları yabancı memleketlere askerî talebe sıfatile gönderilirler.

Yabancı memleketlerin yüksek mühendis mekteplerinde en az iki senelik tahsilden sonra yapılacak ön imtihanlarda ve mühendis mekteplerinde buna tekabül eden devre imtihanlarında muvaffak olarak iki sene tahsil senesini ikmal edenler yedek asteğmen nasbedilirler ve tahsillerine devam ederler.

Talebe sıfatile yabancı memleketlerde tahsilde iken muvaffak olamıyanlar memlekete getirilerek askerî memur nasbedilmek üzere meslek tahsiline veya yedek subay mektebi tahsiline tâbi tutulurlar. Bunlardan meslek veya yedek subay okullarında muvaffak olamıyarak sıhî hallerden gayri sebeblerle çıkarılanlar kıtalara verilirler ve muvazzaflık hizmetlerinden başka askerî okullarında meccanen okudukları müddetin yarısı kadar fazla hizmet ederler.

Yabancı memleket tahsilinde iken yedek asteğmen olduktan sonra tahsilde muvaffak olamıyanlar da memlekete getirilerek muayyen bir meslek kursuna tâbi tutularak askerî memur nasbolunurlar.

Askerî liseleri muvaffakiyetle bitirdikten sonra memleketimizdeki fabrika ve müessese stajlarında askerî yüksek mühendis veya mühendislik tahsilini takibe kifayeti görülmeyenler talebe sıfatile Harb okuluna sevkolunurlar.

Askerî sanat lisesi mezunlarından olub da yüksek mühendis ve askerî mühendis yetştirilmek üzere seçilmeyerek askerî sanatkâr yetştirilmek üzere seçilenler iki ay müddetle hazırlık kıtasında hizmet ettikten ve sınıflarile alâkadar askerî veya sair müesseselerde iki sene çalıştıktan sonra liyakat ve kifayeti tasdik olunanlar yedek asteğmen nasbedilirler ve yedek asteğmen olanlar 1455 sayılı kanunun 4 ncü maddesine tevfikân muvazzaf askerî sanatkâr muavini nasbedilerek kıtalara sevkolunurlar.

İKİNCİ MADDE — 1076 sayılı kanunun 9 ncü maddesi aşağıdaki gibi değiştirilmiştir:

Madde 9 — Yedek subay ve memurları yoklama zamanında nerede bulunurlarsa o mahallin askerlik şubesine kayid ve yoklama edilirler. (Bu gibilerin esas nüfus kütüğünde mukayyed oldukları askerlik şubeleri, bunların kayid muamelelerinin yapıp yapılmadığını tedkika ve bulmağa mecburdurlar).

Yoklama, ilk yoklama sırasında senede bir defa yapılır.

Her askerlik şubesi yoklamanın başlayacağı ve biteceği tarihleri Hükûmete bildirerek köy ve mahallelerde ilân edilmesini temin eder.

Askerlik şubesinde kayidli olsun olmasın müracaat edenlerin yoklamaları

yapılır. Askerlik şubesinde kayıtlı olup da yoklamaya gelmeyenleri şube arar ve neticeyi kütüklerine yazar.

Askerlik şubelerinin bu vazifeleri 10 ve 11 nci maddelerde yedek subaylarına düşen vazifeleri izale etmez.

ÜÇÜNCÜ MADDE — 1076 sayılı kanunun 17 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Madde 17 — Hazarda yedek subayların silâh altında geçmeyen sivil hayattaki müddetleri de hizmetlerinden sayılmak şartile muvazzaf subaylar gibi terfi ettirilirlir.

Ancak asteğmen olacaklar birer, üsteğmen olacaklar ikişer ve yüzbaşı olacaklar sekizer devrei talimiyeye iştirak etmek ve muvafık sicil almak, denizde yüzbaşılık kursunu tamamlamak ve yakın seferler süvari veya çarkçı şahadetnamesini haiz olmak şarttır.

Gümrük muhafaza kıtalarında istihdam olunan yedek subaylardan teğmen olacakların bu kıtalarda dört buçuk ay hizmetten sonra Genel komutanlığın inhasile orduda bir buçuk ay staj, üsteğmen olacakların iki sene dokuz ay hizmetten sonra aynı veçhile 90 gün staj, yüzbaşı olacakların da dört sene hizmetten sonra yine inha ile 360 gün sataj görüb sicil almaları şarttır. Bu subaylar, takım talim ve terbiye safhasının başlangıcında orduda bulunacak veçhile staja gönderilirler.

Bilûnum yedek subayların terfilerinde kıdem hesabı muvazzaf subaylar içindeki hem nasıblı arkadaşları meyanında hesap olunur ve binbaşı olmak ve binbaşından yukarı rütbelere çıkabilmek muharib sınıflara mahsus olup ikmali tahsil etmek ve muvazzaf subaylaar mahsus terfi kanununda yazılı kayid ve şartları ihraz etmekle meşruttur.

Ancak bu şeraitten başka deniz sınıfında binbaşı olmak için uzak seferler süvarisi veya çarkçısı şahadetnamesini haiz olmak lâzımdır.

Bu maksadla terfi kanununda zikredilen asgarî müddetin sülüsünü filen ifa etmek üzere müracaat edenlerin orduya kabulü münhalât ve sair ihtiyaçlar nazarı dikkate alınarak aid olduğu vekâletçe takdir olunur.

Seferde yedek subaylar muvazzaf subaylar gibi terfi kanunu ahkâmına tâbi olurlar. Seferde yedek memurlar dahi terfi edebilirler.

DÖRDÜNCÜ MADDE — 2754 sayılı kanunun 1 nci maddesi ile 3052 sayılı kanunun 3 ncü maddesi ve 3288 sayılı kanun da kâmilen kaldırılmıştır.

BEŞİNCİ MADDE — Bu kanun neşri tairhinden muteberdir.

ALTINCI MADDE — Bu kanunun hükmünü yürütmeğe İcra Vekilleir Heyeti memurdur.

8 temmuz 1939

<i>Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	7 - VII - 1939 ve 1/191
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Başvekilliğe bildirildiğine dair Cümhur Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	8 - VII - 1939 ve 4/1043
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cild ve sayfa numaraları</i>	:	Cild Sayfa 3 338 4 16,145:148